

Asiantuntijahaastattelu **Juha Pykälä** erikoistutkija Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) erikoistutkija Juha Pykälä näkee Suomen lehtojen tilanteen olevan heikohko ja vähitellen yhä heikkenevä. Pääosa lehdoista on historian saatossa raivattu pelloiksi, ja nykyään jäljelle jääneitä lehtoja köyhdyttävät eniten metsien hakkuut ja kuusen istuttaminen. Lehtojen monimuotoisuuden köyhtymiseen hän näkee vaikuttavan monia muitakin keskeisiä syitä. Ojitukset ja rehevöityneistä vesistöistä tuleva ravinnekuorma vaikuttavat kosteissa lehdoissa. Vesirakentamisesta johtuvalla säännöstelyllä on vaikutuksensa. Etenkin Etelä-Suomessa rakentaminen uhkaa lehtoja. Ylisuuri hirvikanta estää lehtipuiden uudistumista ja lisää lehtojen kuusettumista estäen luontaisen dynamiikan. Ilmansaasteet, varsinkin typpilaskeuma, vaikuttaa etenkin jäkäliin, mutta todennäköisesti myös moniin muihin eliöihin. Kuivissa lehdoissa metsäpalojen estäminen vaikuttaa haitallisesti. Rehevöitymistä aiheuttavat lannoitus, jonka aiheuttama vaikutus on pitkäaikainen sekä pelloilta leviävät ravinteet, jotka vaikuttavat peltojen lähistöjen lehtoihin. Myös vieraslajien leviäminen lehtoihin on kasvava ongelma.

Lehtojen hoidon tärkeimmäksi menetelmäksi Pykälä näkee alikasvoskuusten poiston lehtipuu- ja sekametsälehtojen. Sen sijaan isojen kuusten poisto on harvemmin hyödyllistä. Isojen kuusten poisto voi olla haitallista kuusesta ja lahoppuusta riippuvaisten eliöiden kannalta. Parannettavaa Pykälän mielestä on yleisesti lehtojen hoidon eri vaiheissa. Hoidon määrää olisi tarpeen lisätä ja laatua parantaa. Myös toteutus-, ohjeistus ja valvontavaiheessa parannettavaa on.

Lehtojen luontoarvojen selittäminen metsänomistajalle on keskeinen tapa saada metsänomistaja ymmärtämään lehtojen arvokkuuden ja miksi niitä pitäisi hoitaa eri lailla kuin tavallisia talousmetsiä. Valistuksella on tehoa, mutta sitä tarvittaisiin nykyistä enemmän, sanoo Pykälä. Kaikkiin metsänomistajiin ei valistuskaan kuitenkaan tehoa. Vaikka metsänomistaja ymmärtäisi lehtojen luontoarvot, voi rahan tarve viedä voiton ja saada käsittelemään lehtoa samalla lailla kuin tavallista talousmetsää. Kannattaa nostaa esille hyviä esimerkkejä lehtojen monimuotoisuuden huomioon ottavasta metsänhoidosta, jonka joku muu metsänomistaja on toteuttanut. Tämä saattaa kannustaa toimimaan samoin. Tärkeänä keinona saada lehdot niitä turvaavan hoidon piiriin, mainitsee Pykälä myös rahalliset kannustimet.

METSO-ohjelma on yksityisille metsänomistajille suunnattu vapaaehtoinen ohjelma, jonka kautta voi suojella ja hoitaa metsiensä luontoarvoja ja siten turvata luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Miten sitten METSO-suojelun piiriin saataisiin lisää lehtokohteita? Pykälä antaa muutaman mahdollisen parannuskeinon asiaan. Kannattaa järjestää lehtojen maanomistajiin keskittyvä tiedotus- ja mainostuskampanja, jonka tiimoilta maanomistajiin otettaisiin henkilökohtaisesti yhteyttä. Toisena ajatuksena hän nostaa esille arvokkaimpien lehtojen osalta suojelukorvauksen kasvattamisen, jolla voidaan kannustaa lehtojen suojeluun.

Kiitos haastattelusta!

Haastattelijana Taija Jussila, Suomen metsäkeskus, Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla-hanke.